

When comparing camels with other large mammals such as horses and cattle, some differences can be observed. These differences may include the number, distribution, and morphology of venous valves. In camels, the valves appear to be particularly well developed, which may reflect a functional adaptation to their unique lifestyle and environment.

Conclusion. In conclusion, the limb veins of the dromedary camel possess well-developed venous valves. These structures represent an important anatomical adaptation that supports efficient venous circulation. By preventing blood stasis and facilitating venous return, these valves help maintain proper circulatory function in the camel's limbs.

References

1. Tekkouk-Zemmouchi, F., Baaissa, B., Harfoush, K., & Thorin, C. (2016). Morphometric Study of the Venous Jugularis Externa Valvula in the Dromedary (*Camelus dromedarius*, L. 1758). *Cahiers d'Anatomie Comparée*, 8, 40.

ОСОБЛИВОСТІ КРОВОНОСНОЇ СИСТЕМИ ПЛАЗУНІВ

Абрамова Д. Є., Богомаз А.А.

Дніпровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро, Україна

11802894@student.dsau.dp.ua

Вступ. У наш час актуальності набуває утримання плазунів у домашніх умовах. Одним з ключових факторів достовірного діагнозу та успішного лікування тварин є відстеження показників крові й серцевих ритмів. Розглянемо основні положення, що стосуються будови кровоносної системи рептилій, такі як: будова серця, топографія і клініко-діагностичне значення.

Мета дослідження. Розглянути основні особливості будови серця й кровоносних судин плазунів.

Аналіз останніх досліджень з теми. У плазунів шлуночок серця поділяється неповною перегородкою на дві порожнини – легеневу й венозну (*cavum pulmonale et venosum*). У них виявляється дві аорти: права й ліва. Чиста венозна й артеріальна зустрічаються лише у венах.

У ящірок під час скорочення передсердь кров з обох камер вприскується в ліву частину шлуночка, венозна кров переміщується в праву частину шлуночка, частково змішуючись з артеріальною. Під час скорочення шлуночка кров з правої частини переміщується в легеневу артерію, а з лівої – в праву та ліву аорти.

У змії всі три стовбури артерій й передсердя виходять з правої частини шлуночка. В серці є м'язовий гребінь, що виконує роль перегородки – направляє венозну кров до стовбура легневих артерій. Аерована кров з лівої частини шлуночка переміщується в праву частину через отвір у перегородці, перетікаючи до аорт. Змішування крові відбувається між скороченнями передсердь й шлуночка.

У черепах серце має майже повну перегородку, передсердя відповідають частинам шлуночка, змішування відбувається в основі передсердь.

У крокодилів серце має повну перегородку. Права аорта виходить з правого шлуночка, ліва – з лівого, між аортами в усіх представників роду є отвір Паніцца (*foramen Panizza*) клапаноподібної структури. На суші кров змішується в правій аорті, а ліва аорта несе збагачену киснем кров до внутрішніх органів. Під час занурення легенева артерія перекривається листкоподібним тонким клапаном, тиск в аорті зростає, відбувається активне змішування крові в обох аортах.

Топографія серця в різних представників класу Плазуни дещо відрізняється. В ящірок серце розміщується на рівні плечового поясу; в теїд, варанів, крокодилів – каудальніше плечового поясу; в змії – на перетині I та II чверті довжини; в черепах – на середній лінії, 2 щиток пластрону.

Ниркова ворітна система – додаткова до печінкової система фільтрування крові, за якої кров каудальної частини тіла проходить через нирки, а потім впадає в ниркові вени. Вона представлена:

- у змії – парієтальними венами від стінки тіла й хвостовими венами;
- в ящірок – каудальною веною хвоста і внутрішніми та зовнішніми клубовими венами;
- у черепах – венами з панцира та зовнішніми клубовими венами.

Клініко-діагностичне значення мають вентральні хвостові артерії, яремні вени, вентральні черевні вени, в черепах – підпанцирний венозний синус.

Практичне значення ці знання мають під час встановлення доплерівських датчиків й апаратів ЕКГ.

Висновки. Представлені дані анатомічної топографії та унікальних гемодинамічних механізмів у плазунів є важливими для коректної інтерпретації діагностичних результатів та безпечного проведення терапевтичних і хірургічних маніпуляцій.

Література

1. Bogan J. Ophidian Cardiology – A Review. Journal of Herpetological Medicine and Surgery. 2017. Vol. 27, No 1-2. P. 62–77. <https://doi.org/10.5818/1529-9651-27.1-2.62>
2. De Voe R. S. Reptilian cardiovascular anatomy and physiology: evaluation and monitoring (Proceedings). ExoticsCon Virtual. 2010.
3. Heatley J. J. Diagnosis and Treatment of the Cardiovascular and Lymphatic Systems of Reptiles and Amphibians. 2020. <https://www.vin.com/Members/CMS/Project/DefaultAdv1.aspx?pld=25844&meta=Generic&id=9768902>
4. Mader D. Clinical Reptile Anatomy. World Small Animal Veterinary Association Congress Proceedings. 2019. <https://www.vin.com/apputil/project/DefaultAdv1.aspx?pld=24437&SAId=-1&id=9382767>
5. Zug G. R. Circulatory system in reptile in form and function. Britannica. 2026. <https://www.britannica.com/animal/reptile/Circulatory-system>

ВИПАДОК ГАЛУЖЕННЯ ОГИНАЮЧОЇ ПЛЕЧОВОЇ КАУДАЛЬНОЇ АРТЕРІЇ У ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ

Богомолова П. В., Стегней М. М.

Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ, Україна
stegney_mm@nubip.edu.ua

Вступ. Анатомія тварин – це біологічна наука, що вивчає форму, внутрішню будову, структурне розташування систем органів, тканин та цілісних організмів тварин у зв'язку з їхніми функціями, розвитком (онтогенез, філогенез) та впливом навколишнього середовища. Вона ґрунтується на методах препарування, розтину, порівняльного аналізу, а також враховує вікові та статеві особливості, що є основою ветеринарії та зоотехнії.

Метою анатомії як морфологічної науки є вивчення будови і форми живого організму, його історичного та індивідуального розвитку; структурної основи функціонування органів, їх апаратів і систем, які визначають продуктивність тварин з врахуванням вікових і статевих особливостей. Анатомія певного виду тварин достатньо вивчена, з наведенням особливостей їх будови, так як анатомія це точна наука і для окремого виду тварин своя. Проте, незважаючи на ретельне вивчення особливостей будови того чи іншого виду тварин, кожний організм має індивідуальні особливості його будови. Не виключенням був організм досліджуваного молодняку великої рогатої худоби, де виявлено не класичне відгалуження огинаючої плечової каудальної артерії. Тому вивчення питання є актуальним, оскільки наведення особливостей будови окремого організму буде опорою при дослідженні того чи іншого організму.

Мета дослідження. Вивчити особливості галуження пахвової артерії молодняку великої рогатої худоби.

Матеріал і методи дослідження. Досліджували особливості галуження судин пахвової артерії молодняку великої рогатої худоби чорно-рябої породи віком 1 місяць (n=3), з використанням комплексу морфологічних методів досліджень (Гіммельрейх Г.А., 1980). Для проведення досліджень використовували науковий матеріал кафедри біоморфології хребетних ім. акад. В. Г. Касьяненка НУБіП України.

Результати дослідження. Від аорти, ще до виходу її з осердя, відгалужуються краніальна і каудальна вінцеві артерії, які живлять серце. У великої рогатої худоби, в краніальному напрямку від аорти відгалужується плече-головний стовбур для кровопостачання грудних кінцівок, грудних стінок і голови. У досліджуваних нами молодняку великої рогатої худоби довжина плече-головного стовбура складала 48 ± 2 мм діаметром – 18 ± 1 мм. Ліва підключична артерія відходить від плече-головного стовбура на відстані 48 ± 2 мм діаметром – 16 ± 1 мм. На відстані 7 ± 1 мм у крані-